

СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИКА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 46 (16.129) ● 23 февраль 1975 йил, якшанба ● Баҳоси 2 тийин

БУГУН— СОВЕТ АРМИЯСИ ВА ҲАРБИЙ-ДЕНГИЗ ФЛОТИ КУНИ

ШОНЛИ САНА ШАРАФИГА

Пойтахт меҳнатнашлари ва Москва гарнизони жангчилари вакилларининг 21 февралда Совет Армияси марказий академик театрида бўлиб ўтган тантанали йилги Совет Армияси билан Ҳарбий Денгиз Флотининг 57 йиллигига бағишланди.

КПСС Марказий Комитети Сийёсий бюросининг аъзоси, СССР мудофаа вакиллари Совет Иттифоқи маршали А. А. Греко, партия ва совет раҳбарлари, таниқли Ҳарбий саркардарлар президиумдан жой олдилар.

Тантанали йилги КПСС Москва шаҳар комитетининг секретари Е. И. Греков олдди. Йилги иштирокчилари КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Уртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги КПСС Марказий Комитети Сийёсий бюросини яқинлик билан фахрий президиумга сайладилар.

Москвадаги С. П. Соловьев номидаги қаттиқ қўйилмалар комбинатининг прессловчиси, КПСС Москва шаҳар комитетининг аъзоси коммунистик меҳнат зарбдори В. М. Терехова, ВЛКСМ Марказий Комитетининг секретари В. В. Григорьев Ватан ҳимоятчиларини табриқлаб нутқ сўзладилар.

Йилги Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флоти Бош Сийёсий бошқармасининг бошлиғи А. А. Епишев сўзга чиқди.

Тантанали йилги иштирокчилари гулдўрос қарсақлар остида КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советига табриқнома қабул қилдилар. (ТАСС).

СОВЕТ АРМИЯСИГА ШОН-ШАРАФЛАР!

СССР Мудофаа Министрининг БУЙРУҒИ

1975 йил 23 февраль

Солдат ва матрос, сержант ва старшина уртоқлари! Прапорщик ва миномет уртоқлари! Офицер, генерал ва адмирал уртоқлари! Армия ва Флотнинг заласдаги ва истеъфодаги ветеранлари, уртоқлари!

Бизнинг ҳалқимиз ва унинг жангчилари бугун Совет Армияси ва Ҳарбий Денгиз Флотининг 57 йиллигини тантанали вазиётда байрам қилмоқдалар.

Улуғ Октябрь социалистик революцияси вужудга келтирган, Ленинча Коммунистик партия тарбиялаган СССР Куролли Кучлари элти илдан бун ўзининг тарихий вазифасини муносиб суратда ва шараф билан бажариб келмоқдалар. Совет жангчилари коммунизм ишига фидоорона хизмат қилишлари билан, Ватанини ҳимоят қилиш вақтида кўрсатган қаҳрамонлиги ва мардлиги билан ҳалқимизнинг, қардош социалистик мамлакатлар меҳнатнашларининг, бутун тараққиётлар ва инсониятнинг самимий меҳр-муҳаббатига сазовор бўлдилар.

Бу йил Совет Армияси ва Ҳарбий Денгиз Флоти куни партия XXIV съезди қарорларини муваффақиятли суратда амалга ошираётган совет кишиларининг сийёсий активлиги ва меҳнат гайрати гойа ўсган бир вазиётда нишонланмоқда. Ишчилар синфи, қолхозчи деҳқонлар, совет экивчилари беш йилликнинг ўтган йилида қилган қаҳрамонона меҳнати билан экономика, фан ва маданиятни ривожлантириш, ҳалқ фаровонлигини ошириш ва СССРнинг мудофаа кудратини мустаҳкамлаш соҳасида олга қараб яна натта қадам қўйдилди.

КПСС Марказий Комитети 1974 йил декабрь Пленумининг қарорлари, КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет ҳалқига Мурожаати ва КПСС Марказий Комитетининг «Совет ҳалқининг 1941—1945 йиллардаги Улуғ Ватан урушида қозongan ғалабасининг 30 йиллиги тўғрисидаги қарори шаҳар ва қишлоқ меҳнатнашларининг, Армия ва Флот жангчиларининг ижодий гайрат-шижоати билан охириб юборди. Мамлакатда 1975 йил план топшириқларини ва умуман, туңгичини беш йиллик планини тўла ва ошириб бажариш учун, Улуғ Ватан урушида қозонилган ғалабанин 30 йиллигини муносиб кутиб олиш учун оммавий социалистик муҳофаза кенг анови олиб нетди. Қисмлар ва Ҳарбий кемаларнинг шахсий состави шу кунларда жанговар тайёргарликни янда ошириш, жанговар ва сийёсий тайёргарлик ланларини муваффақиятли бажариш учун, техника ва қурол-яроғларни жуда яхши сақлаш ва улардан самарали фойдаланиш учун аниқ кураш олиб бормоқда.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати КПСС XXIV съезди ишлаб чиққан таъсир сийёсий программани мизчиллик билан амалга ошира бориб, қардош социалистик мамлакатларнинг партиялари

№ 42

МОСКВА-ШАҲРИ

ва ҳукуматлари билан биргаликда турли ижтимоий тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшаш принципларини қарор топтириш, ҳалқларнинг тинчлиги ва ҳавфсизлигини мустаҳкамлаш учун сабот-маъноят билан ҳаракат қилмоқдалар. Бу сийёсий ўз самараларини бермоқда. Тинч-тотув яшаш принциплари ҳалқаро ҳаётда белгиланган нормаларнинг бири бўлиб қолмоқда. Аммо реакция ва агрессия кучлари ҳалқларнинг манфаатлари ва озу-тиёғларини назар писанд қилмай, ҳалқлар некинликнинг юмшатилишига қарши ҳаракат қилмоқдалар. Бир нарча империалистик давлатларнинг Ҳарбий бюджетлари ортиб бормоқда, Ҳарбий тайёргарлик давом эттирилмоқда, ер кўрсатиш бериб нарча районларида некинлик сақланиб қолмоқда. Буларнинг ҳаммаси давлатимизнинг мудофаа қобилиятини ва Куролли Кучларнинг жанговар кудратини тегишли даражада сақлашни талаб этади.

Коммунистик партия теварагига маҳкам жипслашган совет жангчилари Ватаниниг ҳавфсизлиги учун, социализмнинг буюк ғалабаларини ҳимоят қилиш учун ўз зиммасидаги масъулиятини беркур англаб, социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари армиялари билан ҳамжиҳат жанговар сафда туриб, ўзининг ватанпарварлиги ва интэрнационал бурчини шараф билан бажаришга доим тайёрдир.

Куролли Кучларнинг жангчилари, уртоқлари! Армия ва Флот ветеранлари, уртоқлари! Сизларни умумхалқ байрами — Совет Армияси ва Ҳарбий Денгиз Флотининг 57 йиллиги билан табриқлайман. Армия ва Флот шахсий составининг жанговар ва сийёсий тайёргарлиги, Ҳарбий интэрномни мустаҳкамлаш, қисмлар ва Ҳарбий кемаларнинг жанговар тайёргарлиги оширишда янгидан-янги муваффақиятларга эришувини тилайман.

Совет Армияси ва Ҳарбий Денгиз Флотининг 57 йиллигини нишонлаш юзасидан БУЙРУҒАМАН:

Бугун, 23 февралда маҳаллий вақт билан соат 20 да Ватанимизнинг пойтахти — қаҳрамон Москва шаҳрида, иттифоқдош республикаларнинг пойтахтларида, шунингдек, қаҳрамон шаҳарлар — Ленинград, Волгоград, Севастополь, Одесса, Новороссийск, Керчь, қаҳрамон Брест қалъасида байрам мушанбоалиги ўтказилсин.

Яшасин Совет Армияси ва Ҳарбий Денгиз Флотининг 57 йиллиги!

Яшасин қаҳрамон совет ҳалқи ва унинг Куролли Кучлари! Барча ғалабаларининг илҳомини ва ташинлотчиси Совет Иттифоқи Коммунистик партиясини шон-шарафлар!

СССР мудофаа министри Совет Иттифоқи Маршали А. ГРЕЧКО.

19 АПРЕЛЬ—КОММУНИСТИК ШАНБАЛИК КУНИ

МОСКВАДАГИ ИЛҒОР КОРХОНАЛАР КОЛЛЕКТИВЛАРИНИНГ ВАТАНПАРВАРЛИК ТАШАББУСИ

Бутуниттифоқ коммунистик шанбаликлари меҳнат кунлари орасида алоҳида ўринни эгаллайди: шанбалик умумхалқ гайрат-шижоати кўш урадиган, энг юксак меҳнат унумдорлигига эришилдиган кунлар. Шу кунларда миллионлаб совет кишилари совимли Ватанимизнинг бахт-саодати йўлида, Ленинчи партиязим байроғида ёзилган порлоқ идеаллар йўлида ўз иштири билан ва теким меҳнат қилади. Мамлакатимиз меҳнаткашлари В. И. Ленин тугилган кунин байрам қилиб, аёнанага кўра қилинган ишларни яқунлайдилар, келгуси вазифаларни белгилайдилар. 1975 йилда биз КПСС XXIV съезди белгилаб берган тўққизинчи беш йиллик вазифаларни тўла бажаришимиз керак. Совет кишилари мана шу мақсадга эришмоқ учун зарур бўлган ҳамма ишларни қиладилар.

Москвадаги илғор корхоналар-

нинг коллективлари В. И. Ленин тугилган кунининг 105 йиллигига бағишлаб 19 апрелда коммунистик шанбалик ўтказиш, деб ватанпарварлик ташаббуси билан чиқдилар. 20 февралда «Буюк Ленинчи бошланган жой — Москва Сортировочная локомотив» депосида кўп кишилик митинг бўлиб ўтди. КПСС XXIII съезди номида комсомол ёшлар колоннаси Ченгвшининг раиси Д. В. Богданов ўз ўртоқлари номидан деподаги барча меҳнатчиларни шанбаликни юксак унумли зарбдор меҳнат билан нишонлашга даъват этди. Шу кунин машинистлар тежаб қилинган материаллар ва электр энергия ҳисобидан ишлайдилар, деди у. Москва-Сортировочная станциясидан қардош иттифоқдош республикалардан бирига пойтахт заводларида тайёрланган

маҳсулот Ленинча эстафета марширути билан юборилди. Митингдан сўзга чиққан кишилар қолғонни қосимоллари ва ёшларнинг тақдирини қўлаб-қувватладилар. Дедо меҳнаткашлари шанбалик кунинда одатдайдан кикта кўп — 7 та локомотиви ва битта кранни ремонт қилиб бериш мажбуриятини олдилар. Шу кунин Владимир Ильич номида Москва электр механика заводида ҳам митинг бўлиб ўтди. Митингларнинг иштирокчилари Москванинг барча меҳнаткашларига мурожаат қилиб, В. И. Ленин тугилган кунининг 105 йиллигини коммунистик шанбаликда зарбдор меҳнат қилиш билан нишонлашга, шу кунин энг юксак меҳнат унумдорлиги намунасини кўрсатишга, тежаб қилинган энергетика ресурслари хом ашё ва ёнлик билан ишлашга даъват этдилар. (ТАСС мубири).

ТОШКЕНТ—ШАНБАЛИККА

ЎЗБЕКИСТОН ПОЙТАХТИ МЕХНАТКАШЛАРИ МОСКВАЛИКЛАР ТАШАББУСИНИ ҚўЛАБ-ҚУВАТЛАМОҚДАЛАР

В. И. Ленин тугилган кунга бағишлаб 19 апрель кунин коммунистик шанбалик ўтказишга қарор қилган Москва санат корхоналари коллективларининг ватанпарварлик ташаббусини Ўзбекистон пойтахтининг меҳнаткашлари қизғин қўлаб-қувватламоқдалар. Тошкентликлар Ленинча шанбаликка биринчи марта чиқайтганлари кўк, 1974 йилги шанбаликнинг ёрқин манзаралари ҳали шаҳарликларнинг хотирасидан кўтарилган эмас. Бу шанбаликда юз минглаб ишчилар, инженер-техник ходимлар, хизматчилар, ўқувчилар иштирок этдилар. Улардан 278 минг киши «Қизил шанбаликни энг юқори меҳнат унумдорлиги билан нишонлаб, бевосита иш жойларида ўтказишди. Шу кунин тошкентликлар меҳнат қилиб, 717 минг сўм маблағ туپладилар. Бу маблағларнинг ҳаммаси беш йиллик фондига ўтказилди.

Республика пойтахтининг барча меҳнатчилари бу йилги шанбаликнинг ҳам ана шундай оммавий меҳнат байрамига айлантиришга интилоқдалар. Тошкент меҳнатчилари қаҳрамон шаҳарлар шарафига меҳнат вахтасида туриб, совет ҳалқининг Улуғ Ватан урушида қозongan ғалабасининг 30 йиллигига тайёргарликни зарбдор меҳнат билан нишонлаб, шанбалик кунинда беш йиллик топшириқларини бажариш ишига салмоқли хисса қўйишни ўзларининг фахрли бурчилари деб билдилар.

Узининг шонли революцияси ва меҳнат аёнаналари билан машур бўлган республиканинг энг юксак корхонаси — Октябрь революцияси номида Тошкент Тепловоз-вагон ремонтни заводини меҳнаткашларининг ташаббусига биринчи бўлиб қўшилади. Завод ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари шанбаликка аҳил бўлиб чиқишга ва уни актив ўтказиб, жонжон партияга чексиз содиқ эканликларини кўрсатишга тайёр.

Корхона коллективи шанбалик вақтида оддий кунлардайдан кўра анча кўп маҳсулот ишлаб чиқаришни, бир тепловоз ва вагонни ремонт қилишни, 20 тонна пўлат қўйма, олти тонна поковка ва штамповка беришни мўлжалламоқда. Бу маҳсулотнинг анча қисми тежалган материаллар ҳисобида ишлаб чиқарилади. Ишчилар ишлаб топилган бутун маблағни беш йиллик фондига ўтказдилар.

Октябрь революцияси номида Тошкент тепловоз-вагон ремонтни заводи коллективи ташаббусини Тошкент шаҳар партия комитети маъқуллади. Республика пойтахтидаги барча партия, касба союз ва комсомол ташкилотларига мосқалликларини қимматли ташаббусини актив қўлаб-қувватлаш, «Қизил шанбаликни муваффақиятли ўтказишни таъминловчи тадбирлар белгилаш тавсия этилди.

19 апрель кунин гойа унумли меҳнат қилиш учун ўз иш жойида туршига қарор берган инженер-техник ходимлар группасининг ташаббуси маъқулланди. Шаҳардаги инженер-техник ходимларнинг асосий кўпчилиги шанбаликни бевосита ишлаб чиқаришда ўт-

каздилар, деб ишонч билдирилди. Бир гурупа пенсионерларнинг 19 апрель кунин ўз иш жойларида туриб ишлаш ҳақидаги истеғи маъқулланди. Шаҳардаги олий ўқув юртиларининг студентлари шанбалик кунинда шаҳар қурилишларида ишлайдилар. Партия ва комсомол ташкилотларига Ленинча шанбалик гояларини хизматчилар, уй бекалари, ўқувчилар, маҳаллапарварлик барча аҳолиси ўртасида кенг тушунтириш топширилди, токи уларни шаҳар ободончиликда актив иштирок этишга жалб қилиш мумкин бўлсин.

«Ташсельмаш» заводининг цехларида мосқалликларини ташаббусига бағишланган митинглар бўлиб ўтди. Пахта терих машиналарининг ижодкорлари ўз нутқларида 19 апрель кунини куч ва имкониятларининг жанговар кўриги кунин сифатида нишонлашга интилоқдаларини айтдилар. Слесарь А. А. Матвеев, токар С. Ен, фрезерчи Л. Г. Гармаш ва В. М. Колесовлар шу кунин топшириқни анча ошириб бажариш ва бутун маҳсулотни аъло сифатли қилиб чиқариш мажбуриятини олдилар. «Ташсельмаш» заводининг коллективи 19 апрель кунин 70 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришга қарор қилди.

«Қизил тонг» тикувчилик фирмасининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари 19 апрель кунин тежаб қилинган хом ашё ва материаллардан талай микдорда кийим-кечак тайёрлаш ниятида эканликларини айтдилар. «Ташкестильмаш», «Компрессор» заводларида, Тошкент ағмавий комбинатида ва шаҳарнинг бошқа корхоналарида ҳам мосқалликларини ватанпарварлик ташаббусини қўлаб-қувватлашга бағишланган митинглар бўлиб ўтди. (УзТА).

ЮКСАК МУКОФОТ

СССР Олий Совети Президиуми Тюмень области шимолий районлари — Урал—Поволжье—Марказ газ қуварини ўтказишда топшириқларини муваффақиятли бажаришлари учун газ қуварини ўтказишда алоҳида ўрн кўрсатган ишчилар, инженер-техник ходимлар ва хизматчиларни СССРнинг ордени ва медаллари билан мукофотлади.

Шу жумладан, Ўзбекистон ССР буйича:

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИДАН
«Хурмат Белгиси» ордени билан
Соболов Виктор Афанасьевич — «Среднефтегазстрой» трестининг бош инженери.

ФАРҒОНА ОБЛАСТИДАН
III даражали Меҳнат Шухрати ордени билан
Худойназаров Ғани Назарович — Кўкондаги «Болшевик» заводининг слесари.

ҲАРБИЙ МАҚСАДЛАРДА ТАБИИЙ МУҲИТГА ТАЪСИР ЎТКАЗИШ ВОСИТАЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШ ҲАВФИНИ БАРТАРАФ ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДАГИ МУЗОКАРАЛАР ДАВОМ ЭТМОҚДА

Совет Иттифоқи билан Қўшма Штатлар Ҳарбий мақсадларда табиий муҳитга таъсир ўтказиш воситаларидан фойдаланишнинг ҳавфини бартараф этишга қаратилган ва мумкин бўлган ҳолатларда 1975 йил 24 февралдан бошлаб Вашингтонда муҳомаза қилишни бошлайди. Бу музокаралар аниқ шу масала юзасидан Совет — Америка қўшма баёнотида мувофиқ тарзда ўтказилмоқда. Мазкур баёнот 1974 йил 3 июлда Москвада олий даражада ўтказилган учрашув чоғида имзоланган эди.

Совет делегациясига анадемик Е. К. Федоров бошчилиги қилмоқда. Қўшма Штатлар делегациясига қуролсизланиш ва қурол-яроғлар устидан контрол қилувчи АҚШ агентлиги директорининг ўринбосари Томас Д. Дэвис бошчилиги қилмоқда. (ТАСС).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДУМИНИНГ ФАРМОНИ УРТОҚ И. В. КАПИТОНОВГА СОЦИАЛИСТИК МЕХНАТ ҚАҲРАМОНИ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Коммунистик партия ва Совет давлати олдидаги катта хизматлари учун ҳамда тугилган кунинга олтинчи йил тўлиши муносабати билан КПСС Марказий Комитетининг секретари Уртоқ Иван Васильевич Капитоновга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берилиб, Ленин ордени ҳамда «Уроқ ва Болға» олтин медали топширилсин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. ПОДГОРНИЙ, СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ. Москва, Кремль. 1975 йил 22 февраль.

ЖАНГОВАР ЙИЛЛАР ШУЖРАТИ

СОВЕТ ХАЛҚИ ВА УНИНГ ШАВКАТЛИ ҚУРОЛЛИ ҚУЧЛАРИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯ РАХБАРЛИГИДА ГИТЛЕРЧИЛАР ГЕРМАНИЯСИНИ ВА УНИНГ ШЕРИКЛАРИНИ ҚАҚШАТҚИЧ МАҒЛУБИЯТГА УЧРАТДИЛАР, СОЦИАЛИСТИК ВАТАННИНГ ОЗОДЛИГИ ВА МУСТАҚИЛЛИГИНИ ҚАТТИҚ ТУРИБ ҲИМОЯ ҚИЛДИЛАР, БУЮК ҲАЛОСКОРЛИК ВАЗИФАСИНИ АМАЛГА ОШИРДИЛАР, УЗЛАРИНИНГ ИНТЕРНАЦИОНАЛ БУРЧИНИ ШАРАФ БИЛАН БАЖАРДИЛАР.

(ИПСС Марказий Комитетининг «Совет халқининг 1941—1945 йиллардаги Улуғ Ватан урушида қозongan ғалабасининг 30 йиллиги тўғрисида»ги қароридан).

Шу йил 23 февралда Совет Армияси 57 ёшга тўлади. У бу санага куч-қудратга тўлган, шон-шухратга бўянган, халқ муҳаббатини қозongan ҳолда нишонлади.

Утган йили Октябрь байрамида Москва Қизил майдондаги ҳарбий парадни кўриб совет қўшинлари паҳлавон қудратини техника билан қуролланганлигига қаноат ҳис қилди. Кўз олдимиздан эришга бўлмаган, тез юрар машиналарга эга бўлган, ҳам тактик, оператив, ҳам стратегик ракетага билан қуролланган армия, Советлар Ватанининг озодлиги ва мустақиллигини ҳимол қилишга ҳамisha тайёр турган армия ўтди. Хозирги замон фан-техника революцияси ҳарбий ишда қандайд сифат ўзгаришларини келтириб чиқарганини кўрдик.

Ҳа, армиямиз ҳозирги кунда гитлерчи босқинчиларни яқин қилган вақтларга инсоният ҳаққонлиқ бўлмайдиган қурол ва техника билан таъминланган. Шунга қарамай, барча турдаги қўшинлар вакиллари Қизил майдондан ўтиб боришни кузатиб турар эканман, мен кўпроқ машиналар ва ракетага эга эмас, балки ана шу машиналарни бошқариб бораётган интиқларга, В. И. Ленин мазолей олданда ўтиб бораётганларнинг юзига тикилдим. Армиядаги асосий куч одам эканлиги менга яқин маълум.

Мен уш ҳатто тўрт урушни бошдан кечирдим: Биринчи жаҳон уруши, Россияда Гражданлар уруши, мен интернационал бригадаларда француз, гитлерчи қўшинларга қарши Испания республикасидаги уруш ва ниҳоят Улуғ Ватан урушида иштирок қилдим. Ҳалигиз биласиз, кўп нарсани кўрдим ва юксак идеалларни, ўз Ватани озодлиги ва мустақиллигини ҳимол қилаётган кишилар жанг майдонига нақадар мардлик ва жасорат билан олишгани ҳақида кўп гапириб беришим мумкин.

Аммо кўнчагина мен Улуғ Ватан урушининг энг қаттиқ жангликларидан бири — Сталинград жанги кунларини эсламан. Ҳа, уш вақтда мен командирлик қилган 65-армия қисмлари Дон фронтининг бошқа қўшинлари билан биргаликда гитлерчи қўшинларнинг қуршаб олинган 330 миң кишилик гуруҳларини қисиман бажара бориб, шаҳарга кирганида, олдимизда Волга бўлиб, дагистон ҳимочиларининг матонатини ҳар қандай сўздан ҳам яхшироқ ядроландирадиган манзара намойиш бўлди. Биз, Сталинград жанги кўнчалари, 63-ва 64-ва армиялар шаҳарни муҳофаза қилиб, мумкин бўлмаган ишга бағирлаётганини, яъни сов ва қурол янгиликлар, айниса танклар ва самолётлар янгиликларидан устун бўлган душманини тўхтатиб турганини олдин ҳам билар эдик. Аммо ўз кўнчимиз билан кўнчаларимизни илгари тасаввур ҳам қилмаган эдик. Фашистларини Волга дарёсидан айрим жойларда кенглиги 50 метр келадиган қичиқ чизик ажратиб турарди. Дарё қирғоғидаги «Красный Октябрь» металлургия заводи ва трактор заводи территорияларида жанг борарди. Ҳа, фашистлар яна бир куч сарфласа, дарё бўйига чиқиб олинган эди. Ленин генерал-фельдмаршал Пау-

СОВЕТ СОЛДАТИ

П. И. БАТОВ,
иккинчи марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони

люсининг армияси худди ана шу метрларни босиб ўта олмади. Бу йўлни босиб ўтишга совет солдатлари йўл қўмадилар. Хозир Сталинград ҳимочилари шарофига улуғвор ёлғорлиги ўрнатилган Мамий кўрғони тупроғи снаряд ва бомбаларнинг шарчалари билан қопланган эди. Гитлер буйруғини бажаришга шонлиқлар фашистлар снарядлар, авиабомбалар ва ўқларни аямасдилар. Аммо совет киши-сини металлдан ҳам мустаҳкамлик қилди.

Шу йил 9 майда биз совет халқининг ва бошқа эрксавар халқларнинг гитлерчи Германияси устидан қозongan ғалабасининг 30 йиллигини нишонлаймиз. Душманни тор-мор этишга ҳал қилувчи ҳисса қўшган совет солдати жақсонларимиз махд этамиз.

Бунинг мен нега таъниб-мақдонаман? Шунинг учунки, Ҳарбади бажар қарбий таърихлар ҳақиқатини бизни кўрсатмоқдалар. 782 фашист дивизионидан 607 таси Совет қўшинлари томонидан тор-мор келтирилганлигини ва фақат 176 тасини тор-мор эттиб Америка, Англия ва гитлерчиларга қарши қўйилганда бошқа мамлакатлар армиялари зиммасига тушганини рўй-рост айтмакчимиз. Бу тарихчилар иккинчи жаҳон урушида ҳалок бўлган 50 миллион кишидан 20 миллион совет кишилари оқовлиги ҳақидаги фактни ҳам ишқилириш истиқдилар. Ана шу 20 миллион кишининг хуши биздан, хозир яшайётганларда тарихий фактларни ҳимол қилишни, баъзи бир енисий мулоҳазалар билан ҳақиқатни бундо кўрсатишга йўл қўмаслигини талоқ қилмоқдалар.

Фашизмга қарши уш ҳаққонлиқ қилиш йилларида бутун совет ҳаёти тузуми билан тарбияланган совет солдатининг жанговар ва маънавий фазилатлари тўла намойиш бўлди. Бу энг аввало «жонқон» ерига муҳаббат, социализм идеалларига садоқатлар. Шу икки тўнгунинг муҳасамаландиши янги сифатли ватанпарварликни — совет ватанпарварлигини, социализм ватанпарварлигини яқини қилиш маънасидаги қаҳрамонликни ва матонат кўрсатишлар, бу ватанпарварлик кураш ва ғалаба учун куч маънави бўлиб хизмат қилди. Бунинг қарбийнинг айрим вакиллари Совет Армиясининг жанговар муваффақиятларининг сабаблари

тўғрисида гапирганида, нима учун дин ана шу ҳал қилувчи шартини ҳисобга олмайдилар.

Шундай савол туғилиши мумкин: Фашизмга қарши уруш йилларида ёрқин намоёни бўлган ўша сифатлар, ўша маънавий эътиқод йўқотиб қўйилган эмасми? Ахир ушандан бундо йил вақт ўтди, хозир солдат кишининг ветеранларнинг ўғиллари эмас, неваралари киши бўлибди?

Мен ҳарбий қисмларда тез-тез бўлиб турманга ва бугунги солдатлар фашизмга қарши кураш қаҳрамонларининг муносиб ўрноборларини эканлигига ишонч ҳоли қилиб, қувонаман, Ватаниннг ёш ҳимочилари ракета қуролмалари, тубушдан тез учувчи «самолётлар», отиш амуви ости кемаларини қандай бошқараётганлигини, тезюрар танкларни ҳайдаётганлигини, электрон-ҳисоблаш маънасидаги «сайрат»-«Танк» қисмининг қилиб қилиб турар ва ишончга тўлади. Таъбиқини ёш солдат ва офицерларнинг қизқичқилари ва эҳтиёжлари доираси ота-бобоимизнинг инсоният аҳча кенги. Аммо энг муҳим ва асосий шундоки улар кекса авлод кишиларининг фарқ қилмайдилар: улар ҳам отларни каби бир хил ҳаётини оқиндиларга амал қилмайдилар. Уларнинг коммунизм идеалларини йўқ — улар бошқа идеолларни ва бошқа аҳолини тан олмайдилар.

Ҳарбий-ишда энг юксак ватанпарварлик ариштиётган энг яқини солдат ва офицерлар Совет Иттифоқи Коммунист партияси аъзосидирлар. Бундай йилларда кўнчаларимиз фашизмга қарши фронт қабилни белгилаб эсламан. Юриш ва ҳал қилувчи жанглар олдиндан энг ўртоллар келиб мартабамиз олдинда олганга неча партия сафидаги ўтишлари учун тасвинома беришимиз сўраганлар. Улар жангга коммунист сифатида киришни истардилар. Эсимда бор, 1943 йил январь кунларининг ўзиде, Сталинград оstonларда кураш олган немис-фашист қўшинлари гуруҳларининг тор-мор этиш учун жанглар бораётган пайтда бизнинг 65-армиямизда 1700 жангчи ва офицер партия сафида ўтди. Уларнинг баъзиларига мен тасвинома берганман.

Совет Армияси барча жанговар муваффақиятларининг негизи уш ҳаққонлиқ муҳаббат эрулиги ва кўнчалар-қувватлашди. Фашизмга қарши уруш йилларида совет ки-

шилари урушдан узоқда ҳам катта қийинчиликларидан бошдан кечирдилар. Улар тўйиб оқат эмас, яқин кишинмас эдилар, кўнча совуқ уйларида яшардилар. Аммо биз солдатлар на кийимдан, на озиқ-оқатдан камчилик сездик. Халқ ўз армиясини барча зарур нарсалар билан таъминлаб турди. Урушнинг дастлабки даврида бизда танклар ва самолётлар етишмасди. Ишқилир мамлакатининг гарбий районларидан шарий районларига минглаб қорхоналарни кўчириб, бу қорхоналарни қисқа вақт ичиде ишга туширдилар, қурол ва жанговар техникани оммавий равишда ишлаб чиқаришни йўлга қўйдилар. Урушнинг якуловини босқинчида Совет Армиясини танк ва самолётлар янгиликларидан душмандан аңча устун эди.

Маҳаллий аҳоли ҳаракатдаги кўнчаларга фронтда бебаҳо ёрдам кўрсатди. Ана шундай ёрдамлардан фақат бириги айтиб бераман. 1943 йил кунда Днепр дарёсини кечиб ўтишдан олдин бир тула ана шу кенг ва серуви дарёга кўнчи кириши керак эди. Қўнчаларимиз дарё бўйига қичини билан ўрмонлардан ўз ишқиларига қайтиб келган маҳаллий деҳқонлар сапарлар билан биргаликда ишга киришиб кетдилар. Улар душман ўқлари остида ишлариди, шунга қарамай белгилашган вақтда танклар, артиллерия ва бошқа жанговар техника янги қирғиндан ўнги қирғонга ўта бошладилар.

Хозирги таъриқ кунларида Совет Армиясининг ўз халқи билан минглаб мустақам ришталар боғлаб турибди. Совет Армиясини халқининг ажрасмас қисмидир. Унинг сафарларида ишқилар, деҳқонлар ва айтилларнинг фарзандлари хизмат қилмайдилар. Армия сафига қачириб бизда чинакам байрамга айланади. Ёшлар СССР Қуролли Қучларининг шон-шухратга бўянган байроғи остида хизмат қилмади — жон-жон деб бораётган. Чунки ҳарбий форма кийган, тинчликни, совет халқининг яратқилиқ меҳнатини ҳимол қилаётган кишилар нақадар ҳурмат-эътибор билан қуршаб олинганлигини кўриб турибдилар.

Совет Армияси сафида хизмат қилиш ёш йилгит учун яқин ҳаёт мантабидир. У маънавий ва ҳаққонлиқ мунасиблик бериши, жангчилик техника-технологиясини бериши, Армияда уш социализм идеологиясининг актив аъзоси бўлиб етишиши. Менги минглаб ҳамкасбларим — ҳарбий хизматчилар Советларнинг депутатларидир. Улар бошқа депутатлар — ишқилар, деҳқонлар, эйилчиларнинг вакиллари билан биргаликда давлат ишларини ҳал қилмоқдалар.

Совет солдатларини тўла асос билан ҳалоскор жангчилар деб атайдилар. Улар гитлерчи Германиясининг ҳарбий маънасидаги манжақлаб ташлаб, Европа халқларини фашизм зулмидан озод қилдилар.

Ватанимиз осмон хозир тинч. Аммо дунёда халқлар кескинликни юмшатишга қаршилик кўрсатган империалистик агрессия ва уруш империалистик ҳали ҳам бор. Совет жангчилари ана шуну ҳисобга олиб, ҳамisha хушёр турибдилар, жанговар тайёргарликни бутун чоралар билан оширмоқдалар.

ИККИ СУРАТ ТАРИХИ

Лабораториядаги архивни кўздан кечириб туриб, мана шу иккинчи суратта кўзини тушиб қолди. Улуғ Ватан уруши йилларида мен корпус газеталарида фотомужбир бўлиб ишлар эдим. Бу суратлар 1942 йилда Калинин фронтининг 2-гвардиячи ўқчи корпусида жанг пайтда объектга туширилган эди.

Суратларда: (пастда) М. Мадаминов снайпер қуроли билан, юқорида: корпус жангчилари душман позициясига шиддат билан ҳужумга ташлаётган пайт.

Корпус паффиовчилардан ташкил топган бўлиб, мун сайин унинг сафи Қозғистон, Қирғизистон ва Ўзбекистон республикаларидан келган завабаст бигитлар билан тўлиб боради. Фронтда уларнинг кўрсатган жасоратлари тўғрисида газеталарда қизиқари материаллар босиб қилинган яқини эсламан.

Текет ва фотолар И. НАРЦИССОВнинг. Лицея шаҳри.

— Узбек ўғлини снайпер Мамадали Мадаминов жасоратининг ўзи айтиб бир дестон. Командирлик томонидан унга шахсий снайпер вивотаси ва факрий қуролининг гувоҳнома топширилганда Мадаминов шундай дейди:

— Мадамини ва қиладиган ишларини аниқ: фашист босқинчиларини шафқатсиз қираман, Қасам ичиб айтганини, дустлар, бу вивоткадан чиққан ҳар бир ўқ душман кўнчисига ажал уруғи бўлиб қадалмак!

Мамадали Мадаминов ўз қасамига содиқ бўлди. 1942 йилнинг 3 декабрь кунини унга гвардиячи сержант унивои берибди. «Советский гвардеец» газетасида Мадаминов ханда қизиқари материал босибди. У 141 гитлерчининг ер тишлатган эди. Кейинчалик Мадаминовнинг жангоҳларида кўрсатган жасорати тўғрисида китоб эзилди. С. Сулеймановнинг «Улууш шухрат» китобида шундай сатрлар бор: «М. Мадаминов 1943 йил охирида 300 дан ошқ фашистни отиб ўлдирди. Уруш қурбониси бўлмади. Афсуски, Мамадали Мадаминовга совет халқининг Берлин устига тиккан ғалаба байроғини кўриш насиб бўлмади. У 400 гитлерчининг ер тишлатиб, қонли туқнашувлардан бирида қаҳрамонларча ҳалок бўлди».

УЧРАШУВ

Яқинда Украина ССРнинг фашист босқинчиларидан озод қилганлигининг 30 йиллигини бутун мамлакатимиз кенг нишонлади. Мен жанг қилган 60-гвардиячи дивизия Харьков об-ластини, жулмадан Изюм шаҳри босқинчилардан озод қилдишга қатнашган эдим. Ана шу сана муносабати билан Қизил оёқроқли Суворов ордени 60-гвардиячи дивизия ветеранлари йилгилиши.

Ветеранлар йилгилишини Изюм шаҳар партия комитетининг секретари М. А. Копкин очди. У шаҳар тарихи, Улуғ Ватан урушидан сўнг шаҳарда юз берган улкан ўзгаришлар ҳақида гапириб берди.

Улуғ Ватан уруши ветерани И. И. Курманов, дивизионнинг ўринбосари полковник Д. В. Давидов, батальон фельдшерси Болта Худоберов ва бошқалар шаҳар учун бўлган жанглар ҳақидаги хотираларини гапириб бердилар.

Биродарлик қадристонига бориб қуролдош дўстларимизни хотирладик, ёлғорлик пойига гулчамбарлар қўйдик. Биродарлик қадристонига абадий ўқунда ётган турли миллат фарзандлари орасида Ўзбекистонлик Гани Мирзаевич Абдурахмонов, Қодир Обидов, Олаббой Аҳмедов, Мирзақасим Аҳмедов, Ёқуб Аҳмедов, Абдуқасим Юзмабоев, Аҳмадулло Раҳимов, Зураббай Мамадулло, Зинир Ҳафизович Собитов, Идрис Юсу-

фган солдатлар хотираси учун ўрнатилган ёлғорликка гулчамбарлар қўйдик.

Эртасига «Украина» колхоз территориясидаги Сухая Каменька қишлоғи учун бўлган жанглар сира ёлғорлик чиқмади. Бу қишлоқ қўлдан-қўлга ўтди. Бу ерда бўлгандаки қирғин, жангчи кейин ҳам кўнмаганимиз. Сухая Каменькада фашистларнинг 3 миңдан ортиқ солдат ва офицер ва бошқа кўнчалар билан қуролдош дўстларимиз шу ерда душман ўқидан қурбон бўлганлар.

Биродарлик қадристонига бориб қуролдош дўстларимизни хотирладик, ёлғорлик пойига гулчамбарлар қўйдик. Биродарлик қадристонига абадий ўқунда ётган турли миллат фарзандлари орасида Ўзбекистонлик Гани Мирзаевич Абдурахмонов, Қодир Обидов, Олаббой Аҳмедов, Мирзақасим Аҳмедов, Ёқуб Аҳмедов, Абдуқасим Юзмабоев, Аҳмадулло Раҳимов, Зураббай Мамадулло, Зинир Ҳафизович Собитов, Идрис Юсу-

фган солдатлар хотираси учун ўрнатилган ёлғорликка гулчамбарлар қўйдик.

сов ва бошқалар бор. Улар 1943 йилнинг август-сентябрь ойларида шу ерда фашист қаллакасарларига қарши жангларда ҳалок бўлганлар.

Ветеранлар учрашуви қалби-мизда сўмас хотира қолдирди. 60-гвардиячи дивизия ветеранлар советининг аъзоси Совет Иттифоқи Қаҳрамони, А. П. Ризаев, Изюм шаҳар партия комитетининг штатсиз инспектори Н. П. Константинов, гвардиячи майор Шульдинер ва бошқа ўртоллар ўша жанглар йилларни хотирлар эканлар, алоқачи Римма Исмаилова, 177-полк артиллериячилар разведкачиси Хамид Зоҳидов, 132-арттиллерия полк 1-батареясининг ўқловчиси Ёқуб Раҳимов, сапарлар авлодидан самарқандлик З. Туреунов, дивизионда штабда хизмат қилган Нафас Қурбонов ва бошқа қуролдошларнинг жасоратлари ҳақида гапириб, уларни қилриб топилган ёрдам кўрсатишни сўрашди. Мана, уларнинг илтимосини ба-жо келтириб, бу ҳақда газет-хотларга маълум қилмоқдаман.

Рихис МУСАЕВ,
собиқ ҳарбий фельдшер, за-сабаста медицина хизмати напштани.

ҚИШЛОҚ: ОДАМЛАР ВА ТЕХНИКА

ИККИНЧИ СМЕНА УШЛАНИБ ҚОЛДИ

«Правда» сақифаларида бошланган баҳс мени қизиқтириб қўйди. Калуга ва Кубандегиларни тўқинликларга қўйиб, муаммолар бизга ҳам таваллуқлидир.

Узбекистон колхозлари ва совхозлари ички кучи етишмаслигини долийлашмади. Агар Мирзаюлдоҳ ҳар бир пахтакорга саккиз-ўн гектардан ҳайдаладиган ер тўғри келса, Шарғона водийси. Хоразм воҳасида икки гектар ер ҳам тўғри келмайдди, Шуниси қизилки, кўр-қир ерда ҳам чигит экиш, экин-ларни лавариши қилиш, ҳосилини янги-териб олиш худди Фарғона водийсидаги сингари муаддатларда ўтказилмади. Нега шундай? Маълум бўлишича, аҳоли энг яшайдиган районларда ҳам меҳнатчилар етишмас экан.

Хозирги ҳаққон республика совхозлари ҳар центнер пахтани етиштиришга тўрт ишчи-кундан зиёдкор «Малик» ва «Ўзбекистон ССР» беш йиллиги совхозлари эса 1,7—1,2 ишчи кунини сарфлаётганлар. Илгор ҳўжамликларда ҳар центнер маҳсулот 25 сўмга тўғри келаяпти, республика бўйича эса унинг таннари қарийб 40 сўмга тушапти. Бундай фарқи тушуниртмай бериш қийин эмас: «Ўзбекистон ССР» беш йиллиги совхозларида ҳайсов ва янгим-терим агрегатлари суткасига 12-14 соатдан ишлатилиб, ҳар бир тракторнинг йиллик ўртача иш умуми бошқа совхозлардагидан 1,3 баравар юқори туради. Ҳўгани парварши қилишнинг деярли ҳамма жараёнида, ҳосил янгим-терими «Малик» совхозинда ҳам машиналар зиммасига юклатилган.

Статистика маълумотларидан қулайлардан кўришиб турибди: ҳозирги вақтда ҳар ўқ тракторга 115 меҳнаткор тўғри келди. Бу — республика бўйича ўртача кўрсаткич. Баъзи областларда эса меҳнаткор бундан анча юқори бўлади. Шу босқонда техника бир сменада ишлатилиб, иккинчи сменада бекор туради.

Хисоб-китоблар шунини кўрсатмоқдони, мавжуд техника кузги шуддорни 25 ноябрь—1 декабрь

дан кечикмай тўғаллаш имконини беради. Технология керталади ҳам худди шу муддат кузда тутилган. Ҳолбуки, республикада ерларнинг қарийб ярмисиде шуддор кеч ўтказилмади. Мавжуд техника билан чигит экишни, ғўза қатор орадарини ишлатиш тезроқ ўтказиш мумкин. Бу ҳол Урта Осийнинг иссиқ иклими шароитида айниса муҳим аҳамиятга эга. Бунинг учун ҳамма жойда агрегатларини икки сменада ишлатишни йўлга қўйиш керак.

Қишлоқ ҳўжамлик ҳодимларининг ўртача йиллик чикириш стажи 13 йилдан иборат бўлса, меҳнаткорларнинг 8,4 йилни ташкил қилади.

Ешлар масаласида ҳамма нарса ойдин — улар кўпроқ шаҳарга интилади. Лекин бу ягона сабаб эмас. Қандайдир қисқа муддатли курсни битирган киши техникани мукаммал билмайдди. (Бундай курсларда республикада механикаторларнинг деярли ярми ўқитилмади), таъбиқини, унинг иши юришиб кетвермайдди, натижада касбдан ҳиласи тез қайтади. Худди шундай одамлар биринчи бўлиб машинани тарқ етишди. Бундай чиқадиган ҳулоса шунки, ешларга қучурроқ билим бериш керак. Кадрларнинг малакеси қанча юқори бўлса, улар ўзлари танлаган ишга шунчалик садоқатли бўлишлари алоқачиларга исботланган.

Эшдан бутун ҳаётини таъдиқирини техникага борлаган одамларга қайтайлик. Нега улар тракторларни ҳайдамай қўйишяпти? Уларнинг жуда кўнчилиги меҳнат шартини оғир, маънавий тақомиллашмаган деб нолишяпти. Бунга қўшилмаслик мумкин эмас.

Кўз олдинга пахта даласидаги тракторни келтириб кўринг. Су-

форлаверганидан ер ээх бўлиб ётибди, таъбиқини ҳавонинг намлики юқори. Езда қувш ямаёй қишқиради, тракторчининг бошини эса кичкинагина брезент собон тўсиб турибди. Бундай ноқулай шартларда унумдорлик керакка ҳосил тушиб кетади. Ез туғаб, хосил янгим-терими бошладди дейлик. Пахта терими машинасидаги шовкин моторнинг овозини ҳам босиб кетади, меҳнатчининг тепасида кеч нимовдан битимайдиган ўша-ўша собон турибди. Чанг ҳақида гапирмасам ҳам бўлади. Янгим-терим масуумида вақт билан ҳисоблашмайди: меҳнаткорнинг иш кунини 12-14 соат қўзалади.

Нима қилиш керак? Агар пахта зонасида далаларда деярли бутун йил давомида бўладиган ҳайдов трактори ҳақида гапиредиган бўлсак, бу тракторга казирмадан, чангдан ва шовкиндан муҳофаза қилувчи герметик кабина керак. Бу муаммони ҳал қилишга ури-нилатили, бироқ хозирча жойиб ниҳайларага эришилгани йўқ. МТЗ-50Х трактори кабинасига вонтилятор ўрнатилган бўлса-да, у ҳароратни пасайтирмайдди. Топшан трактор заводиде язувтадиган кондиционерли кабина яратилди, лекин унда ҳам бир нима чиқмади. Хозир заводда созувтадиган компрессор типидеги кабина яради. Шунинг устида иш олиб боришмоқда. Уларнинг бу ишқилиш муваффақиятли чиқишига ишонгимиз келаяпти.

Узбекистонда машиналар конструкториясини яхшилаш, меҳнаткор меҳнатини ҳам енгил, ҳам унумли қилиш борасида анчадан бундо иш олиб боришмоқда. Чамаси, СССР Трактор ва қишлоқ ҳўжамлик машинасозлиги министрлигининг жиддий ёрдами керакка ўшайди. Бунда ган фақат кабина устида бораётган йўқ. Пахта терими машинасини, айниса тўрт қаторли машинани қулайроқ бошқариладиган қилиш, тракторчи қиз-жувоилар, меҳнат-қайдоқчилар учун яқин амортизацияли маҳсус ўриндиқларни қўйлаб ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш лозим. Пахтачиликда ишлатилмайдиган қучли тракторлар ишлаб чиқаришнинг тезлаштириш жуда ҳам зарур. Чунки бу ҳол машиналарнинг олти қаторли системасига ўтишга имкон беради ва шу тариқа меҳнат унумдорлигини кескин оширишга шартот яратади.

Машина-трактор паркида техника хизматини яқин йўлга қўйиш ҳам меҳнаткор кадрларни мукамил қилиб қўйиш, техникандарни фойдаланиш самарадорлигини ошириш имконини беради. Масалан, Андиқон обласидаги «Октябрь» 50 йиллиги совхозини олиб кўрайлик. Кейинги йилларда бу ерда ҳар бир тракторнинг иш умуми 1,5 баравардан зиёд бўлди! Нималар ҳисобига шундай бўлди? Илгари асосан тракторчиларнинг ўзлари ремонт қилар ва техника қаровини ўтказишар эди. Уларнинг кўплари таъгишнина малакага эга эмас эди. Энди бўлса созловчи усталар

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган меҳнаткор, Урта Осие машина синаш станциясининг янги техника ва илгор таърибани жорий қилиш бўлими мудири. Ўзбекистон ССР. «Правда», 22 февраль).

Жакин-яқинларга ҳам қишлоқ ҳўжамликдаги муваффақиятларини белгиловчи асосий омил қишлоқ ва совхозларнинг техника билан таъминлигини олиб бораётганлиги деб ҳисоблаб келинади. Эндиликда машиналар киминг қўлида, улардан нечоғли самарали фойдаланилапти деган масала тобора муҳим аҳамият касб этмоқда. Шу босқонда юқори малакали меҳнаткор кадрларга эга бўлиш ҳар бўжамлик учун жуда муҳим бўлиб қолмоқда.

В. ТПОҚО,
Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган меҳнаткор, Урта Осие машина синаш станциясининг янги техника ва илгор таърибани жорий қилиш бўлими мудири. Ўзбекистон ССР. «Правда», 22 февраль).

ҲЕЧ ҚАЧОН СЎНМАС!

«ЗАРБОР МЕҲНАТИМИЗ—ФАШИЗМГА ЗАРБАМИЗ!»

Урушнинг биринчи кунин бутун халқ оёққа турди. Раҳимбек Хошимбеков, Гаффор Абдураҳмонов, Тўлаған Раҳимов, Исmoil Каримов, Зоҳид Воҳидов сингари ёш-ёш йигитлар фронтга жўнашди. Укунам, кишлоғимизнинг 700 дан ортиқ фарзанди немис-фашист босқинчиларга қарши жангга отланди.

Урушга кетганларнинг ўзининг ҳам бизлар — ёшлар, хотин-қизлар эгаллади. Турсуноя Абдураҳмонова, Хури Қонова, Махбуба Исқонлова, Сабоат Шокирова, Хайриниса Асатуллаева, Хидоят Шобобоева, Уғиллой Шобобоева сингари қизлар зарбдорча меҳнат қила бошладилар. «Зарбор меҳнатимиз, — дейишди улар, — фронтдаги оғаниларимизга маддадимиз, фашизмга берган қақшатқич зарбаимиздир».

Шуни айтиш керакики, урушнинг биринчи йиллик таътилки билан шуғулланганда бир қатор раёнларда сановат эҳтиёжи учун қанд лавлага экила бошланди. Ўзбекистон хўжалигимиз ҳам лавлага этиказиб беришга иктиссоланди. Бу янги экинни парвариш қилиш усуллари кини жараёнда эгаллади. Деҳқончиликнинг бу тури биз учун янги бўлса ҳам, дастлабки йиллик гектардан 300-600 центнерга этиказиб қанд лавлага тошмирди. Турсуноя Абдураҳмонова бошлиқ звенода эса ҳосилдорлик 725 центнерга этиказилди. Техника етишмайдиган, минерал ўғитлар бўлмаган шароитда бу рекорд ҳосил эди.

Хотин-қизлар фақат колхоз далаларидагина фидокорона меҳнат қилишмади. Биз кечалари Бўзсув канали қурилишида меҳнат қилардик. Канал ва тўғон билан бир пайтда Бўзсув ГЭСлари ҳам қад кўтара бошладилар. Урушнинг авжи кизгани йиллари қурилган бу ГЭСлар Тошкентдаги янги сановат корхоналари учун электр энергиясини этиказиб бера бошладилар. Биз — тўғон ва ГЭС қурилиш майдонларида ишлаётган ёшлар учун Халқматон, Мукаррамахон, Тамираҳонилар концерт қўйиб беришар, ўз санъатлари билан бизни янада унуқлик меҳнат қилишга руҳлантиришарди.

Улуғ Ватан уруши йилларидаги шавкатли меҳнати учун колхозимиздан 100 дан ортиқ киши орден ва медаллар билан тақдирланди. Улар фронт орқасини мустақамлашда самарали меҳнат қилиб галабага муносиб ҳисса қўшдилар.

Хайриниса РАҲИМОВА, Калинин раёнидаги «Партия XIX съезди» колхозининг аъзоси, «Хурмат белгиси» ордени кавалери.

Рўпарамизда республика гематология ва қон қуйиш илмий текшириш институтининг бир гуруҳи ветеран ходимлари ўтиришди: институт директори, медицина фанлари доктори Х. Ҳакимов, ҳамшира Е. Дементьева, Н. Возненко, О. Кулигина ва бошқалар. Улар ўн йилликта, ўн йилликта ҳам Ватан учун бўлган жангларда фаол иштирок этган, баҳодир жангчиларимиз ярасига малҳам бўлган, аниқроғи уларга зарур пайтда ўз қони билан ҳам ҳаёт бағишлаган кишилардир.

— Донорлик дафтарида эга бўлган қишлоқларимиз сони уруш йиллари мамлакатимизда 5.5 миллиондан ҳам ошиб кетган эди, — деб гап бошлади директор, — фронт ичкарисидаги меҳнатчиларга, фронт орқасидаги ҳарбий касалхоналарга бир миллион етти юз минг литр донорлар қони жўнатилганди. Биргина ўзбекистонлик донорлар сони урушнинг дастлабки йилларида 4.500 тага етди. Қон тайёрлаш пунктларида 13 тонна донор қони ҳозирланди. 13 минг литр инсон қони. Буни қиёслаганда учун ҳар қандай сўзжомол ҳам арзинуқлик сўз тошмас керак...

Директор тўғри айтди, инсон қонини қўйиб олиш сўз ёни ўзлов биринчи тошнинг қийини. Уни энг муносиб ўз қонини ва ўзловни бери: Бир томчи қон! Бир томчигина, ҳоло! Шунинг ўзи кифой. Ўн уч тонна инсон қонидан неча миллион томчи борлигини, шу қон тўғайли неча мингга кишилар тирик қолганлигини кўз олдидангизга келтириб қўйинг-а!

1940 йилда Тошкентда Ўзбекистон ССР гематология ва қон

қуйиш илмий текшириш институтини ташкил этилди. Шундан кейин республикада донорлик ва қон хизмати кенг йўлга қўйилди, айниқса урушнинг ялқ кулларида бошлаб умумхалқ ҳаракатига айланди. Тошкент, Самарқанд, Бухоро, Қўқон, Фарғона, Чирчиқ, Андижон, Наманган, Термиз сингари қўрлаб

Бир воқеа ҳали-ҳали эсимда. Буни менга ўша воқеанинг гувоҳи марҳум донор Манзура Махсудова сўзлаб берувди: 1941 йилнинг охирида Тошкентнинг ўрта беш жойда қон қуйиш пункти бўлган. Шулардан бири Тўғимачлик комбинатининг ёнида бўлиб, бир кунини эрта тонгда пунктга ўрта

шилари энди на фақат турмушимиз, мақсадимиз бир кишиларимиз, биз энди қондошларимиз ҳам» деган у ўшанда.

Уруш йилларининг мухтазам донорларидан врач Татьяна Садаева, ҳамшира Токи Тоихижаева, профессор Василий Есевич, ишчи Анна Куюбина, доцент Антонина Струганова... Эҳе-эхе, уларнинг ҳаммасини санаб қилиш қийин. Ярадорлар ҳаётини сақлаб қолиш учун фронт орқасида қолган меҳнатчиларимиз эмас, дастлабки кешларда жангчиларимиз билан ёнма-ён жанг қилган ҳарбий врачлар, ҳамширалар ва ёшлар жароҳатдан сўнг соғайиб қайта жангга кирган аскарлар ҳам донорлар сафига бўлди. Институт ҳамшираси Надежда Возненко Шарқий Пруссия учун бўлган жангларда сафдонини Тома Бардина билан қўллаб ярадорларга қон берди. Уруш суронлари орасида жароҳатланган қуролдошларига тўғридан-тўғри қон бериш учун бир неча бор хируррг столга ётишди.

Ҳа эсини таниган боладан тортиб, етмиш яшар қарияга қадар қон, қурол-яроғ, кийим-кечак билангина эмас, танасида қайнаб турган иссиқ қони билан ҳам жангчиларга кўмак берилди.

Ўзининг далили учун уруш темасида ёзилган илмий ишларнинг бирини келтирилган қўнидаги сатрларга эътибор қилинг: «Улуғ Ватан уруши йиллари жароҳатланганлар ичидан кўп қон йўқотиб ўлганлар сони атиги бир процент бўлди, биринчи жаҳон урушида эса бу рақам 65 процентни ташкил қилган эди».

Н. САЪДУЛЛАЕВ.

БИР ТОМЧИ ҚОН

шаҳарлардаги қон қуйиш пунктларида Қизил Армия жангчилари учун ўз қонидан бериб туришига хоҳиш билдирган қўниқиларилар навбати кун сайин ошиб борибди. Улар орасида ишчилар, деҳқонлар, экилчилар, студентлар, ҳатто кеска кишилардан тортиб ёш йигит-қизларгача бор эди.

— Улар, — деб эслади Ольга Кулигина, — бир кечакундузда 14-15 соатлаб заводда ёни далада ишлаб келгач, ҳориб-чарчаганларига қарамастан бири фронтга кетган ўғли, бири отаси ёни оинаси, яна бири ака-укаси ва қариндош-уруғлари учун атайлаб қон бериш учун пунктга қайта-қайта келадиган экан. «Биз — совет ки-

бишлардаги бир аёл кириб келарди. У дарҳол ўзидан қон олишларини сўрайди. Ҳамширалар аёлни таниб қолди: «Опа, сиз иккинчи марта қон бериляпти, қийналиб қолманг, орадан яна бир оз фурсат ўтказиб келарсиз» дейишди. Бироқ аёл унамайдди. Врачлар кейин билинса, бечора аёлни ўғли Смоленск ёнида ярадор бўлиб, бир грузин қуролдоши унга қон берган экан, шундан сўнг ўғли тез кун ичиде соғайиб, қайтадан жангга кирибди. Буни хат орқали билган оиназор фарзандига қон берганларга қон бериш учун пунктга қайта-қайта келадиган экан. «Биз — совет ки-

ҚАҲРАМОНЛАР УЧУН ҲАМ МЕҲНАТ ҚИЛАМИЗ

«КОММУНИЗМ» КОЛХОЗИ АЪЗОЛАРИНИНГ ТАШАВБУСИ: УРУШДА ҲАЛОК БЎЛГАН ҲАР БИР ЖАНГЧИ ҲИСОБИГА БИР ТОННА ҚЎШИМЧА ПАХТА ЕТИШТИРАМИЗ
+ ҚЎШИМЧА ҲОСИЛДАН ОЛИНГАН ДАРОМАД—ФРОНТДА ҲАЛОК БЎЛГАНЛАРНИНГ ОИЛАЛАРИГА + ҲАЛОК БЎЛГАНЛАР ХОТИРАСИ УЧУН ВОҒ ЯРАТИЛАДИ.

Зодийи кишлоғининг марказида Улуғ Ватан уруши фронтларида жон фидо қилган қаҳрамонлар хотирасига «Ёрғорлик» ўриштирилган. Унга 301 кишининг исми шарифи битилган. Зодийенинг «Коммунизм» колхоз территориясидаги кишлоқларнинг уч юз бир йилги немис босқинчиларига қарши қақшатқич жангларда ширин жонларини қурбон қилдилар.

Янгида шу ёрғорлик олдида колхозчилар митингга тўпландилар. Зодийенинг юзлаб деҳқонлари фикрини колхоз раиси Мирзамаст Раҳимов ифода этди:

— Мана шу ёрғорликка ном қайд этилган йигитлар, деми раис, шу ерга йилгилан зодийеникларнинг оталари-акалари, янгирабдилар. Ватанимиз бошига оғир кунлар тушганда қўлга қурол олиб жангга отланган бу оташюррак кишилар ўз вақтида пахтаорларда, фермаларда меҳнат қилган эдилар. Уруш уларни тинч меҳнатдан айирди. қаҳрамонларимизнинг набралари урушнинг ўгли йўлларида қолди... Аммо, биз уларни ўз сафимизда деб билардик. Фронт йўллари бизни турини томонларга бўлиб юборди... Орадан бирикки йил ўтгач, мен билан бирга фронтга жўнаган ҳамқишлоғим Карим Султоновнинг жасоратини эшитдим. У Польшани овоз қилиш учун бўлган жангларнинг бирини Александр Матросовнинг ўлмас жасоратини тақорлаб, қаҳрамонларча ҳалок бўлди.

фронтга қайси маҳалла ва қайси бригадани кетган бўлсалар, ҳозир ҳам ўша бригадани меҳнат қилишга деб, ҳисобланамиз. Ана шу жангчиларнинг — ҳар бири ҳисобига қўшимча равишда пахта етиштирилади.

Беш йилликнинг дунёловини йилда ҳўналик 1745 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 30 центнердан пахта киримни кўтартириш мажбуриятини олган эди. Аммо зодийеникларнинг «Урушда ҳалок бўлган ҳамқишлоқларимиз учун ҳам пахта ҳосили етиштирилади» деган аҳд паймонларидан кейин рақамларга жиддий ўзгариш киритилди. Эндиги қарор — гектардан 40 центнер! Катта-кичининг дилида ҳам, тилида ҳам шу гап.

Колхознинг юқори ҳосилли бригадани бошлиқларидан бири, Улуғ Ватан уруши қатнашчиси Сайфиддин Ана Ҳасанов шундай дейди:

— Қирқ иккинчи йили зодийеник бир гуруҳ йигитлар фронтга жўнаётганимизда ўн саккизга тўлиб-тўлмаган эдик. Ҳаммамиз ҳам колхозда ишлардик. Фронт йўллари бизни турини томонларга бўлиб юборди... Орадан бирикки йил ўтгач, мен билан бирга фронтга жўнаган ҳамқишлоғим Карим Султоновнинг жасоратини эшитдим. У Польшани овоз қилиш учун бўлган жангларнинг бирини Александр Матросовнинг ўлмас жасоратини тақорлаб, қаҳрамонларча ҳалок бўлди.

Қаҳрамоннинг номи кишлоғимиздаги ёрғорликларда порлаб турибди. У — тирив. У бизнинг бригадамиз аъзоси. Биринчи бригаданинг фахрий аъзоси Карим Султонов учун, муқаддас жангларда ҳалок бўлган яна бошқа йигитга жангчи учун уларнинг ҳар бири ҳисобига бир тоннадан қўшимча пахта етиштирилади. 82 гектар эрининг ҳар гектаридан 45 центнердан ҳосил йиғиб оламиз.

Бир сўз билан айтганда, жангларда жонидан кетган 301 жангчининг ҳар бири яна сафда, колхозчилар қарорига муффиқ бу йил ҳар бир жангчи учун бир тоннадан, жаъми 301 тонна қўшимча пахта етиштирилади.

Қўшимча пахтадан келадиган даромад Ҳисоб-китоб қилинганда, ундан 30 минг 340 сўм даромад келиши аниқланди. Шу пайдан 30 проценти ёрғорликнинг кенгайтиришга, яна 30 проценти эса, боқувчинини йўқотган оилаларга сарф этилади. Даромадининг қолган 40 проценти ҳарбий шон-шуврат музейи учун сарфланади. Бундан ташқари 10 гектар янги бор барпо этилади. Ўртада 301 жангчининг ҳар бири учун 10 тундан мевали қўчат ўтказиб, ҳар бир дароҳт қатори, бир қаҳрамоннинг номи билан аталади.

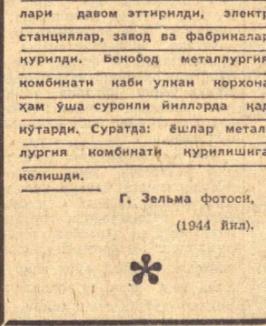
«Белоруссия ўрмонларининг шери» деб ном таратган жасур партизан, Совет Иттифоқи Қаҳрамони марҳум Мамадали Тоқибодиев ҳар йиллар меҳнат қилган «Коммунизм» колхозда Улуғ Ватан урушида шаҳид бўлган ўғлонлар номи ана шундай — «Улуғлармоқди». Уларнинг номлари ҳонадонларда, далаларда, фермаларда, трактор парклариде ҳар кунни жангларга ёштилмоқда.

О. ҲАКИМОВ, «Совет Ўзбекистони» муҳбири.

Гитлерчилар Германиясига қарши оғир уруш йилларида ҳам мамлакатимизда сунбдорлик ишлари давом эттириди, электр станциялар, завод ва фабрикалар қурилади. Бекноб металлургия комбинати наби улкан корхона ҳам ўша суронли йилларда қад кўтарди. Суратда: ёшлар металлургия комбинати қурилишига келишди.

Г. Зельма фотоси, (1944 йил).

Совет халқи Ватанимиз тупроғига жиннаткорона бостириб кирган фашистлар Германиясига қарши муқаддас жангга кўтарилган вақтда мамлакатимиз ичкарисида ишчилар

ИККИ МАКТУБ

Немис-фашист босқинчиларига қарши Улуғ Ватан урушининг оғир йилларида совет кишиларининг жасорати, қаҳрамонлиги, фронт ва фронт орқасининг мустақам бирлигини кўрсатадиган икки хат қўлимизда турибди. Унинг бири капитан Суҳайбов полкидаги ўзбек жангчилари томонидан Избоскан районидаги «Зарбор» колхозининг звено бошлиғи Қўрбон ота Нурматов номига ёзилган, иккинчиси эса Қўрбон отанинг уларга жавоб хатидир.

Газета саҳифаларида босилган бу хатлар вақт ўттириш билан сарғайиб кетган. Ана шу хатларни қўсқартириб келишимиз.

«Қимматли Қўрбон ота! Фронт орқасидаги жасоратли меҳнатингиз бизни қўйиб қолдирибди. Биз, суҳайбовчи жангчилар босқинчиларини ўз юртида нима-ниси қўйиб, Берлин томон бормоқдамиз. Сизнинг фидокорона меҳнатингиз душманини янада шафқатсизроқ янчишга ил-

ҳомлантирмоқда. Галаба кунлари яқин. Ватанимиз шон-шуврати учун, гитлерчилар Германиясини узиб-кесиб тор-мор келтириш учун мамлакат ичкарисида янада ғайрат билан ишлашингизиз ва бу ишда янги муваффақиятлар қозонишингизни тилаймиз.

Вильдан ХАБИЕВ — Совет Иттифоқи Қаҳрамони, ордени сержант. А. ДАВЛАТОВ, Собир БЕКМУРОДОВ, Мамажон СОЛИЕВ, Содиқ НАЗАРОВ — медалли қизил аскарлар. («Фронт ҳақиқати», 1945 йил 12 январь).

Қўрбон ота Нурматов жангчиларга қуйидаги жавобни йўллади: «Жондан азиз жанггариларим! Мамлакатимизга қалбимизга қувват бахшида қилди. Колхозимизнинг барча аъзолари билан биргаликда қилдик. Сизлар звеноимизда етиштирилган юқори ҳосил дushmanни тор-мор келтириш соҳини яқинлаштиришда Қизил Армияга янада катта мадда берди, деб ёзибсизлар. Бу суҳайбовчи кўлоқларимиз остида жанглардаб эшитилди, бизларда янги куч, янги ғайрат пайдо қилди.

Фурсатдан фойдаланиб шуни айтмоқчиманки, менинг ўғлим ҳам фронтда, сизлар каби душманга Избоскан раён, «Зарбор» («Коммунист» газетаси, 1945 йил, 20 февраль).

Хатларингиз учун яна бир марта катта раҳмат. Душман устида галаба қозонишда сизларга доимо маддадор бўламиз!

Қўрбон ота НУРМАТОВ, та майдонининг ҳар гектаридан 40-45 центнердан пахта тошшириб, бутун республикага доғ таратган эди. Қўрбон ота Нурматов эса пахтакорларнинг юз центнерчилик ҳаракати ташаббускорларидан бири эди.

Октябр революциясидан олдин

Избоскан районидаги «Коммунизм» колхозида «Зарбор» участкаси бор. Уруш вақтида бу участка алоҳида колхоз эди. У вақтда колхозлар унчалик йирик эмасди, лекин «Зарбор» колхози районидаги энг йирик ва илгир хўжаликлардан бири эди. 260 гектар пах-

О. ЭҒАМОВ.

ЭРТАГА ТОШКЕНТДА РЕСПУБЛИКА ИЖОДИН СОЎЗЛАРИНИНГ УЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ «ЕШ БАДИИЙ ЭИЛЕЛИР БИЛАН ИШЛАШНИ ЯНАДА ЯХШИЛАШ ЧОРАЛАРИ ТЎҒРИСИДА»ГИ ҚАРОРИГА БАҒИШЛАНГАН ҚЎШМА ПЛЕНУМИ ОЧИЛАДИ.

ИСТИҚБОЛ ЭҒАЛАРИ

Ҳама номдаги Узбек давлат академик драма театри коллективи сўнги йилларда унлаб талантли ёшлар ҳисобига бойди. Улар театрда кейинги вақтларда саҳналаштирилган асарларда етатчи ролларни ҳам икром этиб, томошбинлар олдига сазовор бўлмоқда. Суратда: ана шу эш антёр ва антрисалардан бир гуруҳи театр бош режиссери Баҳодир Йўлдошев билан суҳбатда.

БИЗНИНГ СУҲБАТ

ЁШЛАР—КЕЛАЖАГИМИЗ

Аҳмад ЖАБОРОВ, Узбекистон Композиторлар союзи раҳбарлиги раиси

Узбекистон Компартияси Марказий Комитетининг «Еш бадий эиленлар билан ишлаш» янада яхшилаш чоралари тўғрисидаги қарори эш бастанор ва музикачиларимизни чексиз илҳомлантириб юборди. Ижодда янги кашфиётлар қилишга, халқимиз талабига мос асарлар яратишга ақд қилдилар. Союзимизнинг умумий йиғилишида эиленларига янги социалистик мажбуриятлар қабул қилинди.

ЁШЛАР—КЕЛАЖАГИМИЗ

сатилётган оталарча ғамхўрликнинг яна бир ёркин ва қимматли намунасикидир. Узбекистон Ёзувчилар союзи президиуми, партия ташкилати ўзининг наватбодига кенгайтирилган йиғилишларидан бирини ана шу масалани кенг ва атрафлича муҳокама қилди. Республика Ёзувчилар союзи ҳузурида эш қаломкашлар билан ишлаш бўйича махсус совет тузилди. Эш адабиётчилар билан ишлашни янада яхшилаш юзасидан қатор тадбирлар белгилаб олинди.

Биз Украина ССРнинг «Молот» нашрияти билан биргаликда республикамиз эш шоирларининг шеърини антологиясини украин тилида нашрдан чиқариш арасида турибмиз. Антологияга узбек, рус ва татар тилида ижод қилётган ўттиздан ортиқ эш шоир ва шоирларнинг шеърлари киритилган. Республика радиоси эфирлари орқати «Оқ йўл» рубрикаси остида эшлар ижодидан мунтазам эшиттиришлар бериб боришни ташкил қилди.

Эрта-индин бир гуруҳ эш композиторларимиз республикамизнинг зарбдор қурилишлариға жунаиб кетдилар. Замондошимизни тўлқинлантирадиган, уни шарофатлидиган, меҳнат жазоратлариға чорлайдиган, тўғрироти, бунёдкор даврошимизға ҳаққий маҳия бўладиган асарлар яна шу сафар давомида туғилса, ажасаб. Биз бундай ижодий командировакларни мунтазам давом эйтириш ўйидамиз. Бу ишда бевоасита эш ижодкорларимизнинг ўзлари ташаббус қўраётганлигиға айнакис қувонарликдир. Бир гуруҳ эшларимизни БАМ қурилишиға юборишни планлаштириб қўйдик.

Союзимиз қошида эш композиторлар учун махсус семинар ишлаб бошлади. Партия ва ҳукуматимизнинг келажакимиз эгалари — эшлар эгалари ғамхўрлиги навиқор ижодкорларимизнинг масъулият ҳиссини ошириб, уларни янги ижодий уфқларға чорлайверади.

САФАРБАР АВЛОД

Нормурод НАРЗУЛЛАЕВ, Узбекистон Ёзувчилар союзи раҳбарлиги раисининг биринчи ўринбосари

АЛОҲИДА МАМНУЛИК ва миннатдорчилик билан таниқиллаш керакки, Узбекистон Компартияси Марказий Комитетининг «Еш бадий эиленлар билан ишлаш» янада яхшилаш чоралари тўғрисидаги қарори партия ва ҳукуматимиз томонидан эш ижодкорларға мунтазам қўра

Юқинда республика «Билимлар уйи»да «Мушора» эида давом, жур бўлади «соз, илҳом» номли кеча ўтказдик. Кечға адабиётимизнинг кенжа алодиға мансуб шоирлар тақлиф қилинди. Худди шу мушорада говий ва бадий жиҳатдан анча етилиб қолган шеър ўқиб, шеърят мухлисларининг олқишиға сазовор бўлган бир гуруҳ ижодкорларимиз шу йил 18 мартада Москвада бошланадиган эш ёзувчиларнинг Олтинчи Бутуниттифок кенешиде катнашди.

СССР Ёзувчилар союзи ва ВЛКСМ Марказий Комитети томонидан ўтказилаётган Бу ананавий анжуманға республикамиздан турли жанрда асарлар яратётган ўндан ортиқ эш қаломкаш иштирок эилад.

Бекис ғамхўрлиги эш ёзувчиларға қатна масъулият юкляди. Шунинг учун эш дўстларимизға халқ кўп иш қилишлари керак. Адабиётимизда кав ишлаётган темаларға мурожаат қилиб, бадий кашфиётлар қилишлари, бунёдкор замондошимизнинг тўлақонли образини яратиб беришлари, қисқаси, қаламларини, қалбларини партия ва ҳукуматимиз қўзда тутган олий мақсадлар ишиға сафарбар қилишлари лозим.

МЕҲМОНЛАР УЗБЕКИСТОН БИЛАН ТАНИШМОҚДАЛАР

Бангладеш Компартияси Марказий Комитетининг секретарлари Нурула Ислом ва Мандура Аҳсан Узбекистонда бир неча кун бўлиши.

Меҳмонлар Узбекистон ЛКСМ Марказий Комитетида бўлиб, республика комсомол ташкилотининг тузилши тарихи билан, хўжалик ва маданий қурилишда эшларнинг иштироки билан қизиқдилар. В. И. Ленин номидеги Тошкент Давлат университетини Оседаги эш давлат вакилларига совет олий ўқув юртининг иш принциплари тўғрисида, Узбекистонда олий таълимнинг ривожланиши ҳақида гапириб бердилар. Бангладеш Компартияси Марказий Комитетининг секретарлари Тошкент областидаги Орқониде раён комунистларининг фаолияти билан танишдилар, шу раёндаги «Узбекистон ССР 50 йиллиги» колхозиде бўлдлар. (С.ЗАТ)

ТЕЛЕВИДИНИЕ

БҮГҮН
БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — МОСКВА. 17.35 — ТОШКЕНТ. 17.40 — Светофор. 18.50 — Жангавор шон-шўхрат клуби. 19.50 — «Ахборот». 20.05 — Оталар сўзи — ақиннинг сўзи. 20.55 — «Ахборот». 21.15 — Телеминистраторлар. 22.00 — «Вақт». 22.30 — Қилин ва қалон (4-серия). ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — ТОШКЕНТ. 10.05 — Янгиликлар. 10.15 — Мультифильм. 10.35 — Педиастр масала. 10.50 — Уялаб топ! 11.30 — 1. 3-синф ўқитувчилари ўқу консуланти. 12.00 — Укув Арман-савулари. 17.35 — Совет Арман-савулари учун музикалий программа. 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — Мультифильм. 19.30 — Киносаҳбатлар клуби. 20.30 — Солдат отаси (бадлий фильм). 20.00 — Теленовелла. 22.35 — Останкинода байрам нечаси. 00.05 — Муз устида мотонинг пойгаз бўйича жаҳон чемпионати. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 17.35 — ФУН-ЗЕ КҮРСАТУВЛАРИ.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЁЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК НАТТА ТЕАТРИДА — 23/1 да Доктор Айболит (қуздун), Рус кишилари (кечурун).
ҲАМЗА НОМЛИ ЁЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 23/1 да Чақмоқ.
МУҚИМИ НОМЛИ ЁЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 23/1 да Олифга (қуздун), Жоним фида (кечурун).
ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЕШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 23/1 да Трибунал (12.00), Ҳар хонадонда байрам (17.00).

КИНО

Осмон қучориданан — САНЪАТ САРОНИ, «АНКА», «МОСКВА» (қуздун ва кечурун).
Улиқ масвум — «КОЗОГИСТОН» (12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00, «ВОСТОК» (18.00, 21.00).
Ватан учун — «ВОСТОК» (10.00, 12.00, 14.00, 16.00, «КОЗОГИСТОН» (11.00, 15.00, 18.00, 21.00).
Уғай она — «НУКУС» (қуздун ва кечурун).

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

28 ФЕВРАЛЬ СОАТ 17.00 да М. ҚОРИЕВОВ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ФИДРАМО-УЗБЕК АРТИСТЛАРИНИНГ

КОНЦЕРТИ

ҚАТНАШАДЛАР:
Қорақалпоғистон АССР халқ артисти, Ҳама номдаги Узбекистон ССР Давлат мунофоти лауреати
Отанж ХУДОЙШУКРОВ;
Солистлар: Фотима БАРАТОВА, Хадича АЛИМАРДОНОВА, АЛИЖОН ҲАСАНОВ, Гулнора АЪЗАМОВА, Аяна ОДИЛОВА, Мубарак МАМАРАСУЛОВА;
Жаҳон ёшлар фестивалининг лауреати Отанж РАЖАБОВ, ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛГУ АСВОБЛАРИ АНСАМБЛИ.
Ансамблининг музика раҳбари — Узбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Салоҳиддин ТУХТАСНОВ.
Программани — Узбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Фулом ТОҶНАЪЛОВ олиб боради.
Билетлар концерт зали касасида кундуз соат 2 дан қолди.

В. И. Ленин номидеги Республика қизлар педагогика билим юрти коллективини Республикада хизмат кўрсатган ўқитувчи
Салдорф ОМОНОВНИНГ
вафот этганининг чуқур қайғу билан билдириши ва марҳумнинг ойда аъзоларига таъзия ихор қилди.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ЁРҚИН УФҚЛАР

Танлаган йўлимизнинг қок ўртасида туриб, Хис этарман қардошу содиқ дўстларим кучини. Мен қабарик дурбинни ўзимдан нари суриб, Ортимға боқдим бугун, олға юрмоқлик учун.
Йўл бошида ким эдик? — Бўз, жангари йиқитлар, Мўртлари эндиғина устара кўрган эшлар... Қайдадир — қатқалонда унмай қолди чигитлар... Қайдадир — томчи эшдан кеиб кетди бардошлар...
Лекин биз миллионлармиз! Жўшиб ва ҳарпикиб дил — Истикболға интиладик кураш йўлларини босиб. Қок ердан қосимсизна ҳатладик шунт ва дедик, Яшадик инқилобий асрмизға муносиб.
Шу табаррук Ватанда бешиқу беҳарорат, Хеч лоқайд яшамдик ва лоқайд яшамимиз. Буюк кўшиқлар учун тўқиб буюк наҳарат, Биз олқанд келамиз, олис сафарға шаймиз.
Бизни олқаб кузатди, илк бор йўлга чиққан он, Оловбардор дарғаки — маёклар раҳнамоси, Ва Сукрот пешонали, жимлайиб турган инсон — Инқилоб фарзанди-ю, инқилоблар даҳоси.

Муқаддас Қизил майдон — менға қутлуг қадам жой Сажда эмас, курашлар — имон, деа ўратди. Булут қоплаган билан ўчмас юлдаз, кувеш, ой — Нурнинг ўлмаслиғиға имон, деа ўратди.
Менға, қара, биродар! Қара фақат бениқоб: Севгинми, нафратинми — кўзда акс этсин дангал! Билгилки, бу ўғитлар бизға буюк эътиқод, Токи тил айланарми, куйларун «Байналминвали».
Ортимда босилган йўл... Олда бахт саҳарлари, Кувеший ҳовуларда кураш майин тутуди, Умидбеҳ орзуларининг буй чўган шаҳарлари Улуғвор манзиллардай бизни кун-тун кутди.
Буюк доҳий ўғитин ҳар мазилда шод қилиб, Коммуна уфқларига толмай этардик бир кун. Ардоқлаб голдари, тугдек муқаддас билди, Қардошлиқ элтиади уни кутармиз тез кун!
Танлаган йўлимизнинг қок ўртасида туриб, Хис этарман қардошу содиқ дўстларим кучини. Мен қабарик дурбинни кўзимдан нари суриб, Ортимға боқдим бугун — Олға юрмоқлик учун.
Абдулла ШЕР.

Саҳифада
НАЗМ ДАФТАРИДАН
ТЕАТР ЗАЛЛАРИДА
САНЪАТДА КАМОЛ
ТОПАЕТАНЛАР
ИЖОДИН КАМОЛОТ
ИУЛИДА

ЮРАК

Баралла айтаман: Йўлбошим — юрак!
Кўкракдаги эмас, У, ақир ақийр Беш литра кетини Тенга бўлашиб.
Ховлиқий яшовчи ялвон дўқондор, Юрак — бу бечора очларни кўриб, Тاختларга исенкор бош кўтарган куч.
Юрак — бу миллионлаб ёвуз лашкарға Бемор ва бедор қаддан тик тутиб, Дарз кетса ҳамки, бел қолган кўрган.
Юрак — бу сажралар бошини силлаб, Уларға бўлган мекрибон панох, Ва колхозлар тузган, заводлар курган.
Юрак тарихдан булар лавҳалар... Ҳозир ҳам озодик, тинчлик, соодат Байроғин Ер узра тутганча баланд, Эзгулик йўлида курашар, ёнар, Сағирлар бошини силанган юрак!
Кўларни кесилса Виктор Харанинг, Неруда йилқиси қўшиган, юртин Қонли эиленларин пойида кўриб, Уларнинг бағриға маҳкам босгани Уларға онадай куйлар юрак.
Юрак — Ҳиндистонға трактор жўнатар, Араблар ҳақини қилди талаб, Мақлисида қатнашар, шарнома тузар... Гулагу, юлдаши севиб баробар, Коммунизм сари дунёни бошлаб — Кетмоқда меҳнатдан қўларни қадок Партия — яккаю элғиз юрагим!

ИККИ ШЕЪР

Тун қўйида бугдойзор гўё — Асов денгиз, Тинис чайқалар.
Кўнда гўж-гўж юлдузларим, ё — Чарх урарми бедор чайқалар!
Тун қўйида бугдойзор ўйюк, Уфида ёғду соған оғ дельта,
У — ё дехон йўқотган ўроқ, Ё денгизда адашган кема.
Мен йиқитман, Шайтоним айри, ёр, Кеистасанг, келар қўлидан, Қалбимда то гурур барқарор, Ор деб ҳатто қайтман ўлимдан.
Бирок, ўйлаб гапир маъни-ла, Юз бурдасин мендан дийнат: Дог тушарми халқим шаъниға, Ҳам Ватанға қилмай хиёнат.
Анвар ОБИДЖОНОВ.

МАСЪУЛИЯТ ТУИҒУСИ

Тенг дош ижодкор дўстимиз
Эшлик — шавқ ва муҳаббат демек, Эшлик — илҳом ва гултурган юрак, Эшлик — гурур, ҳаётсеварлик, чакноқ кўз, ёруғ хаёллар ошоиси.
Эшлик шеърят, гўзаллик, дунёнинг қувонғи! Эшликсиз олам — баҳорсиз табият, кувешсиз осмон, юлдузсиз кеча. Эшлик мана шундай. Кимлар уни қуйламаган, кимлар уни қўсмамаган. Шунингдек даҳолар унга суянганлар, Тағордек донишмандлар ундан мадад сўраганлар.
Ҳа, биз бахтлимиз, меннинг тенгдош ва замондош ижодкор дўстим! Биз эш бўлганимиз учунгина эмас, эшликнинг бутун қурагини, қайноқ ва ёниқ эҳтиросини инсониятнинг энг порлоқ ниатларига сафарбар қилган олган жамиятининг эшлари бўлганимиз учун, шундай буюк ва шундай мушфиқ биродарлик Ватанининг болалари бўлганимиз учун бахтлимиз.
Юртимиз бошиға зора кунлар келганда сен билан биз бола эдик. Биз алифбо китоби ёнида информбюро хабарларини ўқиб савод чиқарганимиз. Оталаримиздан келган учбурчак мактабларни таталаб хат таниганимиз. Мақтабда тутган ҳусниҳат дафтарларимизда кўз эшларимизнинг шўри қолган...
Биз — эшларимиз. Ленин ота бўлган эшларимиз. Биз фароношу кунларининг қадриға ега олгучини, янада ёрнинг эрганин кун учун кураша олгучларимиз.
Биз — бахтлимиз. Тақдир ўтминч ва келажак аталган инсон буюк чекилик орасидан сен билан бизға шундай замон ҳада этдибдики, бизда биз асарларини қадимини кўрибмиз. Қисмат бизға борлиқ аталган буюк чекилик орасидан шундай макон ҳада этдибдики, бизда биз инсанларнинг рўбға чиққан орусина ҳамафас бўлибмиз.
Биз ўз тенгдошларимиз билан фахрланамиз. Улар буюк ақида, куч ва ғайратга тўлган, аз хизматига қамарбаста бўлган етук эшдан аз фарзандлари. Бизнинг тенгдошларимиз фазо кемаларини бошқараётганлар, замонамизнинг энг буюк иншооти — КамАЗни қураётганлар, тилларда афсона бўлган Туркестоннинг давоми Байнал — Амур маиястралини бунёд этаётганлар. Бизнинг тенгдошларимиз — Ватанинг суянган тоғлари, шону шавқати, фахри ва гуруридир.
Биз ёшимизми? Ҳа! Бизнинг эшлик этагини тутган устоз ака-

КАМОН ОШИҒИ

Шухрат Йўлдошев конурусда муваффақият қозонди. У халқ чолгу асвоблари ижрочилари ўртасида биринчи ўрини эгаллади. Шундан сўнг у Сурияга йўз олади. Дамашқ шаҳрида СССР халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида узбек халқ куйларини маҳорат билан икром этди. Совет Иттифокининг бир неча шаҳарлари бўйлаб сафарға чиқди. У наерда бўлмасин тингловчилар эвақшавқ билан кутиб оладилар. Алишер Навоий номидеги академик опера ва балет Катта театрининг концертмейстери Валерий Айвазини унга ҳамроҳ бўлиди.
Истеъодли салғатор Қозоғистонда бўлиб ўтган Ўзбек адабиёт ва салғат декадасида қатнашишға ҳам мушарраф бўлиди. Шухрат Йўлдошев ўтган йилининг кунда Узбекистон Ленин йомсомли мукофоти лауреати бўлиб қолди.
Концерт мароғи ўтди. Айниқ «Танлов» тингловчиларға хуш эди, зал қараклардан дилграб кетди. Конференсия машхур совет композитори Арман Хачатурянин «Танла» балетидан «Қилчоблар» расисини икром эилад деганида, зал яна тўқилди.
Шухрат бу кўйини азда мароғ билан, илҳом билан икром эилад. Намонинг бир мароғиде ҳаранга беҳиштер қўшилиб кетди. Тингловчи қалбини ром эилад. Тингловчи ўзининг томоша залда ўтирганини унутиб қўяди. Гўё у шу оҳанг бағрида, шундай гулшан қучоғида тургандай сезади.
Сенда, Шухрат Тошкент Давлат консерваториясида ўқиб юрган лийтдаёқ, музика ихлосмандларининг эътиборини қозонган, бир неча конкурсларнинг лауреати бўлган эди. Унинг истеъоди, маҳорати орта борди. 1973 йилининг баҳоринда Ворожец шаҳрида бўлган Бутуниттифок халқ чолгу асвоблари ижрочиларининг конкурсиға тақлиф эилад.
Шухрат бу конкурс ҳар бир ижрочида юксик маҳорат, позин истеъод, тинименз наланиш талаб этганини яхши биларди. Аввал икеланди ҳам. Ленин наланишдан тўхтамади. У Ворожецда истеъод ағалари билан учради, улар Озарбайжон, Грузия ва Арманистоннинг машхур чолғузи намончилари эди.
Эш гўжикчи конурусда совет композитори А. Хачатурянининг скрипка учун агаган концертини, узбек композитори Ф. Назаровнинг «Қўшиқ ва рақис»ни, машхур италян композитори Н. Паганинининг «Кампанелла» ва ўзбек иодир халқ куйларидан «Тановорини» икром этди.
Мирсодиқ Тожиёв раҳбарлик қилётган «Гўзал» ансамбли билан Мўғулистонға борди. Чойбондан шаҳри санъат шинавидалари уларни илқини нарши эиладди. Дўстлик, қардошлиқ кўнчилири куйларға уланди.
Шухрат Йўлдошевнинг репертуари бой ва ранга-ранг. Венгер композитори В. Моцартнинг «Лардан малисиа» ва испан композитори П. Сарастеининг «Илғин қуйлари», молдаван композитори Аветисовнинг молдаванча жозибачи куй ва рақислар, озарбайжонча шўх ва ўйноқ куйлар, ҳинд, араб ва арон халқининг машхур куйларини мароғ билан тингловчининг мушмин. У ўзбек халқ куйларини ҳам маҳорат билан икром эилад, Дони Зокировнинг «Қўрғанди», Собир Вобоевнинг «Ҳамза» операсидан фрагментлар, «Гулузорни», «Келарман» сингари ўйлаб куйлар бошқача оҳанг, бошқача куйлар кесиб эилад. Бугунги кунда Шухрат Йўлдошев концертмейстери Марриш Султонова билан ҳамкорликда лийтдаёқ куйлар ўрганиш устида илҳомланади.
Биз Шухрат Йўлдошевнинг Бутуниттифок музика ижрочилари конурусининг лауреати, «Гўзал» ансамблининг солисти дедик. Эш салғатор Тошкент Давлат консерваториясининг талабчиси педагог ҳамдир. У халқ чолгу асвоблари бўлимида илҳомланди дера бераётди.
Илҳомини толе ёр, дейишди. Балки, шундан бўлса керак, Шухрат Йўлдошев — бахт ҳақида ёр бўлаётди.
М. ПИРМАТОВ.